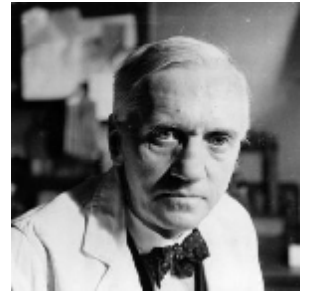

SPOLOČENSKÝ A HISTORICKÝ KONTEXT KONCA 19.STOROČIA A ZAČIATKU 20.STOROČIA

- Rozvoj vedy a techniky

Kto „objavil“ teóriu relativity?

.....
Kto objavil penicilín?

- **Vedecko-technická revolúcia** – zavedenie elektromotora do priemyselných strojov, postupná elektrifikácia, počiatky automatizácie – pásová výroba v automobilovom priemysle.

Aký vplyv to malo na ľudí?

- **Mestá** – rozrastajú sa, pribúdajú industriálne zóny, robotnícke obytné oblasti, ale aj luxusné vilové štvrte.

- **Politické spolky** – vplyv liberalizmu, konzervativizmu, imperializmu, socializmu, komunizmu, nacionalizmu

- **Pluralita** – stáva sa samozrejmosťou, množstvo názorov, novín, časopisov, o svoje práva bojujú ženy (sufražetky), robotnícke organizácie za 8-hodinový pracovný čas, postupne sa v krajinách rozširuje všeobecné volebné právo.

- **Boj o pôdu** – snaha uhorských vládnych predstaviteľov vytvoriť jednoliaty uhorský štát. Časté migrácie za prácou (najmä USA)

- **Hlasisti** – na situáciu v Uhorsku reaguje časopis Hlas (Milan Hodža), ich úsilie je nasmerované na mravnú obrodu človeka

- **Umenie** – neovplyvňuje ho cirkev, veda, literatúra, ale denná tlač, móda, reklama, neskôr rozhlas, film.

- **Kapitalizmus** – konkurenčný boj a bezohľadné súperenie vyvolali v ľuďoch neistotu, obavu o budúcnosť a pesimizmus, končí obdobie pozitivizmu a racionálneho optimizmu.

- **Avantgardy** – ich úlohou bolo ŠOKOVAŤ meštiakov (expresionizmus, futurizmus, kubizmus...), oslabujú sa príchodom 1.svetovej vojny.

- **Prvá svetová vojna – 1914-1918**

Od základov zmenila politickú a sociálnu situáciu v Európe.

Vznik nových štátov – Československo, Rakúsko, Maďarsko, Poľsko, Juhoslávia.

- **Medzivojnové obdobie** – najťažšie vojnové konflikty, absolútna zmena životného štýlu, strata na životoch, rozbité medziľudské vzťahy, úskosť, viera v mier, vojna zasiahla milióny rodín, počiatok fašizmu, vznikali nacionalistické a fašistické strany, kríza vyústila do druhej svetovej vojny.

- **Vznik ČSR** – po 1.svetovej vojne, suverénny a demokratický štát, obdobie prudkého rozvoja i v kultúrnom živote.

- **Povojnové kultúrne aktivity:**

- **Univerzita Komenského (1919)** – pomoc českých profesorov, fakulty: filozofická, právnická, lekárska, teologická
- **Učená spoločnosť Šafárikova (1926)** – vedecký výskum na európskej úrovni
- **Slovenské národné divadlo (1920)** – prvé herecké súbory (českí umelci), prvý riaditeľ: český hudobný skladateľ a dirigent – *Oskar Nedbal*, prvý slovenský režisér: *Janko Borodáč*
- **Slovenský rozhlas (1926)** – popularizácia dramatickej tvorby cez slovenský rozlas
- **Vznik činoherných a operných scén (Košice)**

- **Druhá svetová vojna** – Už na konci 30-tych rokov mnohí autori upozorňovali, že svet sa rúti do ďalšej katastrofy, ak sa Európe nepodarí zastaviť fašizmus. Druhá svetová vojna znamenala skazu pre ľudí, hospodárstvo, ale aj pre pestrý umelecký život.

